

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir
Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Durlescu Valeriu și avocatul acestuia Bayram Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018 în cauza penală în privința lui

Durlescu Valeriu XXXXX, născut la
XXXXXX, originar și domiciliat r-nul XXXXX
s. XXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

instanța de fond: 15.05.2017 –24.06.2017;

instanța de recurs: 19.08.2017 –25.09.2018;

instanța de recurs în anulare: 22.11.2018–23.01.2019;
12.04.2019-12.06.2019;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 24 iunie 2017, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, în conformitate cu prevederile art.art.504-509 Cod de procedură penală, Durlescu Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, la amendă în mărime de 4 000 unități convenționale, echivalentul a 80 000 lei.

S-a dispus confiscarea de la V. Durlescu în beneficiul statului mijloacele bănești în sumă de 4 500 euro și 4 000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată C. Friniuc a fost lăsată fără examinare.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, V. Durlescu în perioada noiembrie 2014 – 10.12.2014, susținând că are influință asupra magistraților Curții de Apel Chișinău, sub pretextul de a elibera din starea de arest pe I. Friniuc, care la acel moment era condamnat la 5 ani 6 luni închisoare, a pretins și a primit de la C. Friniuc, sora lui I. Friniuc, în mai multe tranșe, bani și bunuri materiale în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe:

La începutul lunii noiembrie 2014, V. Durlescu, în apropierea Spitalului Republican din mun. Chișinău, s-a întâlnit cu C. Friniuc și o persoană neidentificată pe nume „Vova”, și susținând că are influență asupra magistraților din cadrul Curții de Apel Chișinău s-a oferit să influențeze asupra acestora, cu scopul de a face persoanele publice indicate să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției lor, și anume să pronunțe o hotărâre de eliberare a lui I. Friniuc, pentru care a pretins suma de 5 000 euro.

Peste 3 zile, V. Durlescu iarăși s-a întâlnit cu C. Friniuc, în apropierea Spitalului Republican din mun. Chișinău, unde i-a comunicat că a făcut legătură cu persoanele publice

implicate în actele de corupere, astfel lăsând-o să creadă că el deja a influențat magistrații din cadrul Curții de Apel Chișinău și sub pretextul că urma să aibă loc o ședință de judecată la Judecătoria Anenii Noi i-a comunicat că, va fi necesară o suma mai mare de bani, în scopul influențării și judecătorilor din cadrul Judecătoriei Anenii Noi.

Pe parcursul următoarelor zile, V. Durlescu s-a întâlnit cu C. Friniuc în același loc de aproximativ 4 ori, comunicând ei despre acțiunile întreprinse de dânsul pentru influențarea persoanelor publice în scopul de a-l elibera pe I. Friniuc.

La data de 12.11.2014, V. Durlescu a invitat-o pe C. Friniuc la mănăstirea Hîncu, unde ei s-au deplasat împreună cu persoana neidentificată pe nume „Vova” și prietena acestuia pe nume „Lina”, iar după întoarcerea lor în mun. Chișinău a invitat persoanele indicate în apartamentul nr.XX din str. XXXXXXX, XXXXX.

Aproximativ la orele 2-3 noaptea „Vova” și „Lina” au plecat din apartamentul indicat, iar C. Friniuc a rămas acolo, ulterior sub pretextul ca el să influențeze persoanele publice din cadrul instituțiilor judecătorești, pentru a adopta hotărâri în favoarea lui I. Friniuc, V. Durlescu a insistat la întreținerea relațiilor sexuale. C. Friniuc, fiind în dependență de V. Durlescu, a dat acordul la întreținerea relațiilor sexuale și din acel moment a început să locuiască împreună cu dânsul în apartamentul nr.XX din str. XXXXX, XX, mun. Chișinău.

La 14.11.2014, în jurul orei 07⁰⁰, la cerința lui V. Durlescu, C. Friniuc, s-a deplasat la domiciliul său, de unde a luat banii în sumă de 4 500 euro, echivalentul a 83 878 lei, conform cursului valutar stabilit de BNM la acel moment, pe care i-a adus în apartamentul unde locuia cu inculpatul și i-a transmis acestuia, pentru ca el să influențeze asupra judecătorilor din Curtea de Apel Chișinău, unde la 15.11.2014 urma să fie examinată cauza fratelui ei, I. Friniuc. În aceeași zi, în jurul orei 17⁰⁰, V. Durlescu i-a comunicat lui C. Friniuc că, suma primită de la dânsa nu este suficientă pentru a influența persoanele publice pentru ca fratele ei să fie eliberat și a cerut ca aceasta să mai caute bani, iar în acest scop să vândă automobilul de model „XXXXX”, nr/în XXXX, care aparținea lui I. Friniuc, la ce C. Friniuc a dat acordul.

Ca urmare a pretinderii de bunuri de la C. Friniuc, în scopul influențării persoanelor publice, la 18.11.2014, V. Durlescu, împreună cu o persoană neidentificată pe nume „Efim” și cu C. Friniuc s-au deplasat în sectorul Ciocana, mun. Chișinău, de unde au luat automobilul de model „XXXXX” cu nr/î XXXXX, la volanul căruia s-a urcat „Efim” și l-au condus la o altă parcare. Ulterior, V. Durlescu a comunicat lui C. Friniuc că, a vândut automobilul la suma de 3.000 euro, echivalentul a 56 332 lei, conform cursului valutar stabilit de BNM, la acel moment.

La sfârșitul lunii noiembrie 2014, V. Durlescu, a comunicat lui C. Friniuc că, următoarea ședință la Curtea de Apel a fost stabilită pentru 10.12.2014 și că mai este necesară suma de 10.000 euro, echivalentul a 186.822 lei, conform cursului valutar stabilit de BNM la acel moment, sumă care urma să fie pregătită către data de 05.12.2014.

În aceeași perioadă de timp C. Friniuc, la cerința lui V. Durlescu de a-i da 3 000 lei, din cauza lipsei banilor i-a transmis acestuia telefonul său mobil de model „Sankt Francisco II” la prețul de 3 000 lei. Ulterior, tot la cererea lui V. Durlescu, C. Friniuc a depus la casa de amanet din str. Docuceaev două inele din aur, pentru care a primit suma de 1 000 lei, bani care i-a transmis inculpatului. De asemenea, V. Durlescu a mai pretins de la C. Friniuc și inelul din aur pe care-l purta, însă ea a refuzat.

De la data de 03.12.2014, V. Durlescu a început a pretinde și extorca de la C. Friniuc, suma de 10 000 euro, impunând-o să caute bani, motivând prin aceea că, el a influențat persoanele publice din cadrul instituțiilor judecătorești pentru adoptarea deciziei de eliberare

a fratelui ei I. Friniuc, iar în discuțiile purtate cu dânsa V. Durlescu i-a comunicat că a dat câte 3 000 euro la fiecare judecător din cadrul completului de judecată al Curții de Apel și 500 euro la procuror.

Astfel, V. Durlescu în perioada lunii noiembrie 2014, sub pretextul de influențare a persoanelor publice, a pretins de la C. Friniuc mijloace bănești în sumă de 331 032 lei și a primit de la dânsa bani în numerar și bunuri în valoare de 144 210 lei.

La data de 09.12.2014, aflându-se în apartamentul nr. XX din strada XXXXX, XX, mun. Chișinău, V. Durlescu i-a spus lui C. Friniuc că, din cauză că dânsa nu a găsit suma de 10 000 euro, suma de 9 500 euro, care anterior a primit-o de la dânsa, s-a pierdut pe motiv că el nu poate să ceara banii înapoi de la persoanele publice cărora le-a transmis acești bani.

La data de 10.12.2014, ședința de judecată stabilită la Curtea de Apel Chișinău a fost amânată din cauză că nu s-au prezentat părțile.

Ulterior, V. Durlescu a început a extorca suma de 10 000 euro de la C. Friniuc, amenințând-o și invocând faptul că, deoarece el s-a angajat să hotărască întrebarea cu fratele ei, este obligat să-și ducă până la sfârșit intențiile sale, declarând că în caz contrar este în stare să se răfuiască fizic cu dânsa, cu familia ei, inclusiv și cu fratele I. Friniuc, care se află în detenție.

3. Sentința a fost atacată cu recursuri de către partea vătămată C. Friniuc și avocatul acesteia A. Bogos, care au solicitat, repunerea în termen a recursului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui V. Durlescu să-i fie stabilită o pedeapsă cu închisoare și admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea recursurilor au invocat:

-în instanța de fond nu a fost prezentă deoarece nu a fost citată, iar cu sentința a făcut cunoștință la data de 10 iulie 2017;

-pedeapsa stabilită este prea blândă în raport cu gravitatea faptei, iar instanța la stabilirea acesteia nu a ținut cont de toate circumstanțele în care s-a produs infracțiunea, și de faptul că inculpatul s-a eschivat de la urmărirea penală, fapt pentru care a fost anunțat în căutare și reținut ulterior. La fel, a încercat să influențeze martorii și partea vătămată prin amenințări reale, continue și multiple cu răfuiala fizică, ultima fiind constrânsă să-și modifice în favoarea inculpatului declarațiile date în cadrul cauzei penale. Comportamentul lui V. Durlescu nu poate fi caracterizat în aceste circumstanțe ca unul pozitiv și că a conlucrat cu ancheta penală;

- instanța nu a ținut cont de faptul că inculpatul a comis infracțiunea caracterizată prin amenințări reale și directe cu răfuiala fizică asupra sa și familiei sale;

- instanța de judecată a reținut ca circumstanțe atenuante prezența la întreținerea inculpatului a 2 copii minori, însă aceasta este informație eronată, deoarece ultimul nu are persoane la întreținere la materialele cauzei nefiind anexate careva probe care ar confirma faptul dat;

- acțiunea civilă înaintată de partea vătămată a fost lăsată fără examinare fără nici o explicație, deși legislația procesual penală obligă instanța să examineze cu diligență fiecare probă și să argumenteze soluția adoptată;

- soluția stabilită de către instanță, precum că mijloacele bănești în sumă de – 4 500 euro și 4 000 lei, urmează a fi confiscate în temeiul art.106 Cod penal, în folosul statului de la V. Durlescu este una eronată, deoarece acești bani au fost pretinși și extorcați de către inculpat de la partea vătămată, iar ultima i-a transmis banii în sumă de 4 500 euro, un telefon mobil în sumă de 3 000 lei, două inele de aur în sumă de 4 000 lei și automobilul de model Mercedes Vito, apreciat de către V. Durlescu la suma de 3 000 euro;

- mijloacele bănești transmise nu au aparținut niciodată statului și nu au fost alocate din bugetul MAI sau CNA, sau din alte surse a organelor de resort pentru a investiga cazul, dar sunt bani și bunuri materiale proprii ce aparțin de facto și de iure părții vătămate, și urmează a fi încasați din contul lui V. Durlescu în beneficiul ultimei;

- automobilul de model Mercedes Vito ce a fost ridicat, examinat și recunoscut în calitate de corp delict pe cauza penală, la momentul ridicării prezenta o stare deplorabilă, pe când V. Durlescu a extorcat și primit automobilul, acesta era într-o stare bună și funcțională. Ulterior, la momentul ridicării și restituirii avea mai multe defecte, așa cum sunt descrise în cadrul procesului verbal de examinare, urmare a acțiunilor lui V. Durlescu, care a utilizat automobilul necorespunzător, valoarea căruia a scăzut simțitor, prejudiciul în acest caz fiind apreciat la suma de 1 000 euro;

- partea vătămată a suferit și o daună morală, în rezultatul acțiunilor infraționale ale lui V. Durlescu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018, recursurile declarate au fost admise, casată parțial sentința în latura penală, în partea individualizării pedepsei și în latura civilă, și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Durlescu Valeriu recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea din contul lui V. Durlescu în beneficiul lui C. Friniuc, 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și 4 800 lei, cheltuieli pentru asistenta juridică.

Acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordine civilă.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a stabilit că, pe parcursul judecării cauzei în instanța de fond, în adresa părții vătămate nu au fost expediate citații, astfel, ultima nu a fost informată despre locul, ora și data ședinței de judecată. În acest sens, relevant fiind faptul că partea vătămată nu a fost nici la pronunțarea sentinței contestate, prin urmare nu a cunoscut despre soluția adoptată la caz. Mai mult, instanța de recurs a reținut din materialele cauzei că, partea vătămată a aflat ulterior despre faptul că instanța s-a pronunțat pe caz, și a recepționat copia sentinței la data de 10 iulie 2017, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar (f.d.85 vol. II).

Raportând dispozițiile legale, la materialele cauzei, instanța de recurs a constatat că, recursurile în speță urmează fi repuse în termen, întrucât au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art.403 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de recurs a considerat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată lui. Aceste împrejurări fiind constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de recurs a considerat că, la individualizarea și stabilirea pedepsei inculpatului instanța de fond a pronunțat o sentință nemotivată, deoarece circumstanțele reale și personale ale ultimului nu au fost analizate conform normelor penale relevante și ca finalitate i s-a aplicat o pedeapsă prea blândă, în raport cu faptele comise, or, infracțiunea prevăzută de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, se atribuie categoriei de infracțiuni grave, iar sancțiunea acesteia prevede pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de până la 7 ani.

În concluzie, Colegiul penal, ținând cont de gravitatea faptei comise, de atitudinea

inculpatului față de partea vătămată și familia acesteia, de modalitatea comiterii infracțiunii, de durata activității infracționale, dar și de comportamentul lui V. Durlescu în timpul urmăririi penale, judecării cauzei în instanța de fond și recurs, care s-a eschivat de a se prezenta în ședințele de judecată la judecarea recursului, a ajuns la concluzia că în privința inculpatului urmează a fi aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani.

Referitor la încasarea prejudiciului material, instanța de recurs a stabilit că, prin acțiunile intenționate ale lui V. Durlescu, părții vătămate i-au fost cauzate daune materiale, însă din lucrările dosarului nu poate fi stabilit cuantumul acestor daune, din care motiv s-a admis acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța de judecată în ordine civilă.

Colegiul penal a considerat întemeiată solicitarea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4 800 lei.

În opinia instanței de recurs, în speță cu certitudine s-a stabilit că, părții vătămate i-a fost cauzat prejudiciu moral, dat fiind faptul că acțiunea inculpatului s-a manifestat prin constrângere psihică, amenințări și pe lângă faptul că inculpatul a primit sumele de bani constatate, acesta a constrâns partea vătămată de a întreține raporturi sexuale, ultima fiind nevoită să accepte cerințele inculpatului în sensul ușurării situației fratelui său, stări de fapt recunoscute și de V. Durlescu.

Colegiul penal a menționat că concluzia instanței de fond prin care s-a dispus confiscarea în beneficiul statului a mijloacelor bănești în sumă de 4 500 euro și 4 000 lei, este justă și întemeiată, care se bazează pe prevederile art.106 Cod penal.

6. Decizia instanței de recurs a fost contestată de către partea vătămată, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în latura civilă în partea prejudiciului material, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă acțiunea civilă cu încasarea în beneficiul ei din contul inculpatului a sumei de 5 500 euro și 7 000 lei cu titlu de prejudiciu material, invocând argumente similare cu cele menționate în cererea de recurs ordinar.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23 ianuarie 2019 s-a decis inadmisibilitatea recursului în anulare declarat, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

8. La 28 martie 2019 împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs în anulare condamnatul V. Durlescu și avocatul acestuia N. Bayram, care invocând prevederile art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței, sau dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției solicitate s-au invocat următoarele:

- cauza în instanța de recurs a fost examinată în lipsa condamnatului prin ce i-a fost încălcat dreptul la apărare prevăzut la art.26 din Constituție și art.6 par.3 lit. c) din Convenție;

- cererile de recurs declarate de partea vătămată și avocatul acesteia au fost neîntemeiate admise, deoarece acestea nu s-au încadrat în limitele prevăzute de art.art.437-445 Cod de procedură penală și urmau a fi respinse ca inadmisibile;

- C. Friniuc eronat a fost recunoscută în calitate de parte vătămată, acesteia urma a i se acorda statut de martor;

- prin sentința instanței de fond lui V. Durlescu i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă pe care acesta după expirarea termenului de 15 zile prevăzut de lege pentru atac, a executat-o parțial (fapt confirmat prin bonurile anexate la materialele cauzei). Instanța de recurs casând sentința și stabilindu-i pedeapsa închisorii pe un termen de 4 ani – a încălcat

prevederile art.7 din Convenția Europeană și a admis astfel condamnarea dublă a lui V. Durllescu;

- la soluționarea acțiunii civile instanța a încălcat prevederile art.219-221 Cod de procedură penală, deoarece partea vătămată nu a înaintat nici o cerere scrisă în acest sens;

- solicitarea privind recuperarea prejudiciului moral și material a fost înaintată de partea vătămată și avocatul acestuia prin cererea suplimentară de recurs, însă reieșind din faptul că cauza a fost examinată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției și ținând cont de prevederile art. 509 Cod de procedură penală, această sentință putea fi atacată doar invocându-se erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Astfel, partea vătămată nu a dispus de dreptul de a înainta cererea de a i se recompensa paguba pentru prejudiciul cauzat, de vreme ce aceasta nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal și o pretenție de ordin moral nu a fost formulată;

- instanța de recurs nu și-a argumentat decizia în partea stabilirii pedepsei și nu a ținut cont că V. Durllescu a recunoscut integral vina, iar acuzatorul de stat a pledat pentru stabilirea pedepsei sub formă de amendă.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit dispozițiilor art.456 Cod de procedură penală, recursul în anulare fiind supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art.431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În conformitate cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art.6 pct.44) al aceluiași Cod, art.4§2 al Protocolului nr.7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prevederile pct.44) art.6 Cod de procedură penală determină ca viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale. Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul atestă că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezentei erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

Revenind la prezenta speță, Colegiul atestă că în textul recursului în anulare declarat, autorii invocă afectarea deciziei contestate de un viciu fundamental, exprimat prin faptul că cauza în instanța de recurs a fost examinată în lipsa condamnatului prin ce i-a fost încălcat dreptul la apărare.

La acest capitol analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată că V. Durllescu

cunoștea despre desfășurarea procesului penal, or acesta la 10 aprilie 2018 a depus o cerere (f.d.124 vol. II), prin care a solicitat instanței de recurs amânarea ședinței de judecată pe motiv de boală, menționând totodată că la următoarea ședință de judecată va fi prezent.

Astfel, din motivul neprezenței condamnatului cauza a fost amânată de mai multe ori: pentru 15 mai 2018, 04 septembrie 2018 și 25 septembrie 2018. Totodată, prin ordonanța din 05 septembrie 2019 în privința lui V. Durlescu a fost dispusă aducerea forțată, însă ordonanța menționată nu a fost executată pe motiv că condamnatul la adresa de domiciliu indicată în actele cauzei nu a fost depistat, nefiind posibil de stabilit locul aflării acestuia și numărul de telefon.

În acest context, Colegiul reține prevederile art.319 alin. (2) (5) Cod de procedură penală, care stipulează că partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene, or când judecata se desfășoară în continuare, părțile și ceilalți participanți la proces nu se mai citează.

Prin urmare, corect instanța de recurs ținând cont de prevederile normei sus citate a examinat cauza în lipsa condamnatului, care cunoștea despre desfășurarea procesului penal.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul consideră esențial de invocat doctrina penală și jurisprudența CEDO în acest sens, or, principiul contradictorialității privește mai multe aspecte, printre care și prezenta personală a inculpatului la judecată.

Astfel, în procesele penale, prezenta celui trimis în judecată la dezbaterea cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, în general. După cum a decis Curtea europeană în mod constant în jurisprudența sa, posibilitatea pe care trebuie s-o aibă „acuzatul” de a lua parte la ședința de judecată decurge din obiectul și scopul ansamblului dispozițiilor art.6 din Convenție, deoarece lit. c), d) și e) ale par.3 ale aceluiași text recunosc „oricărui acuzat” dreptul „de a se apăra el însuși”, „de a interoga sau de a face să fie interogați martorii”, „de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată în ședința de judecată” toate acestea fiind de neconceput fără prezența sa. De aceea, legislatorul este obligat să ia măsuri de „descurajare” a absențelor nejustificate.

O situație specială din punctul de vedere al respectării principiului contradictorialității este aceea a absenței acuzatului de la proces sau, altfel spus, posibilitatea judecării în lipsă a unui acuzat care se sustrage de la judecată, prin raportare la exigențele art.6 din Convenție. Spre exemplu, pe cazul *Mihaes v. Franța* (25.05.1998), cu privire la inadmisibilitatea unui recurs în casație pentru motive legate de sustragerea voluntară a reclamantei de la judecată într-o cauză penală, fosta Comisie a considerat că aceasta nu constituie nici o limitare disproporționată a dreptului la un tribunal și nici a dreptului la un proces echitabil, deoarece, în speță, reclamanta a refuzat să fie prezentă, în persoană, în fața instanțelor de fond, ceea ce semnifică renunțarea la însuși dreptul de a participa la ședințele de judecată ale jurisdicțiilor care au pronunțat hotărârea.

În aceste condiții, Comisia a considerat că reclamanta, prin propria sa voință și în mod neechivoc, a renunțat la dreptul de a fi ascultată de tribunal și **la dreptul de a se apăra în proces** sau a audia martorii acuzării.

Pe alt caz *Kattan vs. România* (21.01.2014), Curtea europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind încălcările art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță.

Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil, a putut prevedea consecințele comportamentului său

examinarea cauzei în lipsa sa.

În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecății și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă a persoanei.

Posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr.75 (11) a Consiliului European privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă.

Astfel, în criteriul nr.9 se statuează că persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul la o nouă procedură de judecată, doar dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța.

Colegiul reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudicare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale, ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpa, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că de la regula prezentei inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpa în absența sa.

Raportând cele menționate la cazul supus examinării, Colegiul remarcă faptul că condamnatul V. Durlescu avea cunoștință de derularea procesului penal care îl privea, instanța de recurs a întreprins măsurile necesare privind asigurarea prezenței acestuia, la ședințele de judecată, și ca urmare acesta a avut posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare. Mai mult ca atât, inculpatul a fost reprezentat de către un apărător ales pe tot parcursul examinării cauzei în instanța de recurs, care a reprezentat interesele acestuia.

În concluzie, prin prisma art.321 alin.(2) pct. 1), alin. (6) Cod de procedură penală, se constată că instanța de recurs corect a examinat cauza în lipsa condamnatului V. Durlescu, care a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, iar careva argumente plauzibile în vederea justificării absenței sale sau imposibilității de a se prezenta în instanță acesta nu a prezentat.

Argumentul recurenților precum că cererile de recurs declarate de partea vătămată și avocatul acesteia au fost neîntemeiat admise, deoarece acestea nu s-au încadrat în limitele prevăzute de art.437-445 Cod de procedură penală, Colegiul penal le respinge ca neîntemeiate, or partea vătămată în cererea de recurs a invocat că cauza în instanța de fond a fost examinată în lipsa sa, dânsa nefiind citată legal, iar la stabilirea pedepsei instanța eronat a reținut ca fiind circumstanțe atenuante (prezența la întreținerea inculpatului a copiilor minori), fapt care a dus la stabilirea unei pedepse prea blânde, deci temeiuri pentru recurs prevăzute la art.444 alin.(1) pct. 5) și 9) Cod de procedură penală.

În continuare se va respinge ca neîntemeiat argumentul invocat precum că C. Friniuc eronat a fost recunoscută în calitate de parte vătămată, deoarece acesteia urma a i se acorda statut de martor. În argumentarea acestei concluzii instanța de recurs ține să menționeze că potrivit prevederilor art.59 alin. (1) Cod de procedură penală, partea vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia **i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material**. Aliniatul (2) al normei sus citate prevede că recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală.

Prin urmare, organul de urmărire penală în conformitate cu prevederile normelor sus

citare și ținând cont de plângerea adresată de C. Fritiuc potrivit căreia în urma acțiunilor unei persoane pe nume „Valeriu” i s-a cauzat un prejudiciu material, la 15 decembrie 2014 a adoptat ordonanța de recunoaștere a cet. C. Friniuc în calitate de parte vătămată. Astfel, în cazul în care partea apărării a considerat că C. Fritiuc eronat a fost recunoscută în calitate de parte vătămată, urma să conteste aceste acțiuni ale organului de urmărire penală în ordinea prevăzută de art.313 Cod procedură penală, fapt care nu rezultă din materiale cauzei.

În continuare Colegiul va respinge ca fiind declarativ argumentul recurente referitor la faptul că V. Durlescu a achitat parțial pedeapsa cu amenda stabilită prin sentința instanței de fond, iar instanța de recurs casând sentința și stabilindu-i pedeapsa închisorii a încălcat prevederile art.7 din Convenția Europeană și a admis condamnarea dublă a lui V. Durlescu, or în materialele cauzei nu se regăsesc careva documente (bonuri) care ar confirma cele invocate de recurenți.

Tot aici se va menționa și faptul că, în cazul în care inculpatul a achitat parțial amenda acesta se poate adresa cu o cerere privind încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a sumei achitate—cu titlu de amendă penală.

Referitor la dezacordul autorilor cu soluția instanței de recurs în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată Colegiul penal reține că, deși C. Fritiuc nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal în conformitate cu prevederile art.221 alin.(1) Cod de procedură penală, totuși corect instanța de recurs a dispus încasarea de la V. Durlescu în beneficiul părții vătămate prejudiciul moral și cheltuielile pentru asistența juridică.

În argumentarea acestei concluzii, Colegiul relevă că din actele cauzei rezultă că C. Fritiuc prin ordonanțele procurorului din 15.12.2014 a fost recunoscută în calitate de parte vătămată și parte civilă (f.d.6, 11 vol. I), astfel potrivit practicii CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003) Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Acestea fiind menționate și ținând cont de faptul că cauza a fost examinată în instanța de fond în lipsa părții vătămate care nu a fost legal citată, corect instanța de recurs a admis solicitările recurente și a dispus încasarea prejudiciului moral și cheltuielile pentru asistența juridică.

În continuare Colegiul penal va respinge alegațiile recurenților referitor la faptul că instanța de recurs nu și-a argumentat decizia în partea stabilirii pedepsei și nu a ținut cont că V. Durlescu a recunoscut integral vina, iar acuzatorul de stat a pledat pentru stabilirea pedepsei sub formă de amendă. În acest context se va preciza că din conținutul deciziei contestate rezultă că instanța de recurs just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului de

către instanța de recurs în corespundere cu prevederile legale (*pct. 5. din decizie*).

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul consideră necesar de reținut și acel fapt că principiul securității raporturilor juridice, consfințit în articolul 6 din Convenție, cere inter alia ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea în acest sens hotărârea *Brumărescu vs România* din 28 octombrie 1999), iar potrivit dispozițiilor art.4§2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

La caz, instanța de recurs în anulare atestă, că hotărârea contestată nu este afectată de nici un viciu fundamental, fiind conformă prevederilor legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

Așadar, în speța dată, Colegiul penal constată că la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la existența unui viciu fundamental în cauză și ar afecta hotărârea irevocabilă, iar existența unei alte păreri a apărării asupra aceleiași probleme nu poate servi temei pentru reexaminarea cazului.

În baza celor expuse, se impune inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul V. Durlescu și avocatul acestuia N. Bayram, ca fiind vădit neîntemeiat.

10. În conformitate cu prevederile art.art.456 alin.(1) și (3), 432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Durlescu Valeriu și avocatul acestuia Bayram Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui *Durlescu Valeriu*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 iulie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac